

№49–1. URL:https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2024/49-1_2024/Zvit_49-1_2024.pdf (дата звернення 18.03.2025)

4. Закон України «Про медіацію»: Закон від 1611.2021р. № 1875-IX//База даних «Законодавство України / ВР України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text> (дата звернення 18.03.2025)

УДК 658:004.4

Жидовська Наталія Михайлівна,
*к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування,
Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С.З. Гжицького
м. Львів, Україна*

Буричко Зіновій Світозарович,
*здобувач освіти, група ОП-21
Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С.З. Гжицького
м. Львів, Україна*

ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ОПОДАТКУВАННЯ ІТ-БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Інформаційні технології (ІТ) є однією з найдинамічніших галузей економіки, яка забезпечує значний внесок у валовий внутрішній продукт (ВВП) багатьох країн, зокрема України. Зважаючи на високий рівень мобільності капіталу та міжнародну конкурентоспроможність, держави створюють спеціальні податкові режими для ІТ-бізнесу з метою залучення інвестицій та збереження талантів. В останні роки в Україні було запроваджено нові підходи до оподаткування ІТ-бізнесу, включаючи спеціальний правовий режим Дія.City та обговорення змін у спрощеній системі оподаткування.

Сьогодні в Україні для ІТ-галузі застосовують такі податкові режими: [1]

1. Спрощена система оподаткування (ФОП). Одним із найпоширеніших способів ведення діяльності для українських ІТ-спеціалістів є реєстрація їх як фізичних осіб-підприємців (ФОП). Основними умовами оподаткування для платників єдиного податку третьої групи є:

- ставка податку - 5% від доходу (або 3% для платників ПДВ);
- ліміт доходу - 8 285 700 грн на рік (станом на 2024 рік);
- єдиний соціальний внесок (ЄСВ) - 22% від мінімальної зарплати.

2. Дія.City – спеціальний режим оподаткування для ІТ-компаній. Для створення привабливих умов для масштабних ІТ-компаній у 2022 році в Україні було впроваджено спеціальний податковий та правовий режим Дія.City. Основними умовами оподаткування є:

- податок на виведений капітал (ПнВК) – 9% (альтернатива 18% податку на прибуток);
- податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) – 5%;
- військовий збір – 5%;
- ЄСВ – 22% від мінімальної зарплати.

3. Класична модель оподаткування (ТОВ, АТ). Основними умовами для класичної моделі оподаткування є:

- податок на прибуток – 18%;
- ПДВ – 20% (для платників);
- податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) – 18%;
- військовий збір – 5%;
- ЄСВ – 22% від зарплати.

4. Міжнародні моделі (офшори, податкові гавані).

- Кіпр, Сингапур, США (Делавер) – країни з низьким корпоративним податком.
 - податок на прибуток може бути мінімальним або відкладеним (наприклад, в Естонії – 0% до моменту розподілу прибутку).
- відсутність ПДВ у деяких юрисдикціях. [4]

5. Гіг-контракти та самозайняті особи. В Україні гіг-контракти дозволяють компаніям працювати з ІТ-фахівцями в межах Дія.City, що дає змогу платити 5% ПДФО замість 18%. Самозайняті особи (аналог фрілансера в інших країнах) платять лише ПДФО + соцвнески.

Проблеми та перспективи оподаткування ІТ-бізнесу подано в табл.1.

Таблиця 1

Виклики та перспективи оподаткування ІТ-бізнесу

№ п.п.	Фактор	Суть проблеми	Наслідки для ІТ-бізнесу	Перспективи
1.	Підвищення військового збору	Військовий збір в Україні сьогодні становить 5% від доходу фізичних осіб через зростаючі витрати на оборону.	Оскільки в ІТ-секторі багато ФОПів та працівників на гіг-контрактах, то збільшення військово-вого збору зменшить їх чистий дохід, внаслідок чого може відбутись відтік спеціалістів в інші країни.	Компромісом може стати збереження низьких ставок для ІТ-фахівців або запровадження пільг для компаній, що працюють у критичних для держави сферах, наприклад, кібербезпека.

2.	Збереження конкурентоспроможності	Український ІТ-бізнес конкурує з іншими країнами за інвесторів і якщо податки суттєво збільшаться, то компанії можуть перереєструватися в інші юрисдикції (наприклад, у Польщі, Кіпрі, Естонії).	Втрата ІТ-компаній призведе до зменшення надходжень у бюджет та відтоку фахівців.	Для збереження конкурентоспроможності важливо залишати податки помірними та спрощувати адміністрування для бізнесу. Наприклад, програма Дія.City пропонує вигідні умови (низький ПДФО, податок на виведений капітал), що може допомогти утримати компанії в Україні.
3.	Автоматизація податкового адміністрування	Сплата податків та звітність для бізнесу можуть бути трудомісткими і складними, особливо для малих підприємств.	Із зростанням у бізнесі бюрократії, збільшуються витрати на бухгалтерів, юристів і аудит, що також підвищує ризик помилок і штрафів.	Впровадження цифрових сервісів для автоматичної подачі звітності, електронного контролю платежів та взаємодії з податковою через "Дію", дозволить спростити адміністрування та зменшити витрати бізнесу.

Отже, оподаткування ІТ-бізнесу в Україні зазнає постійних змін, адаптуючись до нових викликів. ФОП залишається популярною формою ведення бізнесу завдяки простоті адміністрування та низьким податковим ставкам, тоді як Дія.City відкриває можливості для масштабних компаній, надаючи привабливі податкові умови. [2] Податкові переваги спеціального регулювання Дія.City відповідають міжнародному досвіду та повністю інтегруються у світовий тренд. Конкуренція в ІТ-секторі сьогодні є першочерговим завданням багатьох країн. Для України це також важливо, оскільки дасть змогу перейти від ресурсної економіки до високотехнологічної.

Збільшення військового збору вплинуло на дохід ІТ-спеціалістів, тим самим спричинивши потенційний відтік кадрів. Водночас, для збереження конкурентоспроможності галузі необхідно створювати сприятливі умови для бізнесу, зменшуючи бюрократичні бар'єри та запроваджуючи ефективні податкові стимули.

Автоматизація податкового адміністрування та використання цифрових сервісів значно спрощують ведення бізнесу, зменшуючи витрати компаній на бухгалтерський супровід та взаємодію з державними органами.

Таким чином, подальший розвиток податкової політики має бути спрямований на баланс між економічними інтересами держави та стимулюванням інноваційного розвитку ІТ-бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Дослідження оподаткування в ІТ-сфері. Науково-аналітичний журнал «APP Journal». (2024). URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2024/12/97.pdf>
2. Офіційний сайт Дія.City. (2024). Особливості податкового режиму. URL: <https://city.diia.gov.ua/>
3. Чи заборонять спрощену систему оподаткування для ІТ? DOU. (2024). URL: <https://dou.ua/lenta/news/ban-on-simplified-taxes-for-tech/>
4. Юридичний портал LegalAid. (2024). Податки для ІТ-бізнесу та фахівців. URL: <https://legalaid.ua/ua/podatky-dlya-it-biznesu-ta-fahivciv/>
5. AIN. (2024). Податкові зміни в ІТ у 2024 році. URL: <https://ain.ua/2024/01/15/podatkovy-zmini-v-it-2024/>
6. Forbes Україна. (2024). Як зміниться оподаткування ІТ-бізнесу в Україні. URL: <https://forbes.ua/innovations/yak-zminitsya-opodatkuvannya-it-biznesu-v-ukraini-eksperti-prognozuyut-zminu-trendiv-01012024-16350>

УДК 336.025

Іванов Юрій Борисович,
д.е.н. професор, радник Президента,

Іванова Ольга Юріївна,
д.е.н. професор, головний науковий співробітник,
ДННУ «Академія фінансового управління»
м. Київ, Україна

СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

Повоєнне відновлення України висуває серйозні вимоги до стратегічного наповнення державної податкової політики в сфері інвестицій та її інституційного забезпечення. Основним документом стратегічного характеру в якому, зокрема, регламентовано завдання, інструментарій та напрями інвестиційної податкової політики, є національна стратегія доходів до 2030 р. (НСДУ) [1].

За рік існування цього документу, він не зазнав жодної зміни, хоча основною його ідеєю була гнучкість – можливість та необхідність корегування його норм, а нормами розпорядження КМУ від 27.12.2023 № 1218-р, яким була затверджена НСДУ, не передбачена норма про необхідність приведення інших